

'Vindhetverleden' in de praktijk

Steen en been onder de microscoop: de verborgen verhalen achter gewone voorwerpen

Methoden en Technieken in de spotlight: microscopie, gebruikssporenanalyse, materiële cultuurstudies, experimentele archeologie

Wanneer en hoe laat: donderdag 13 november 2025 09.30 tot 12.45 uur

Inloop met koffie en thee vanaf 09.00 uur

Waar: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Smallepad 5 te Amersfoort

Voor wie: (Senior) KNA Archeologen, BA/MA, KNA specialisten, studenten archeologie, depotbeheerders, PvE-opstellers, beleidsarcheologen, conserveringsspecialisten en onderzoekers.

Telt mee als nascholingsactiviteit Actorregister.

Deelname is gratis.

Waar gaat deze kennisdialoog over?

Deze kennisdialoog staat in het teken van gebruikssporen en gebruikssporenanalyse van objecten uit archeologische context. We werpen nieuw licht op de culturele biografie van objecten van steen en been met spannende, nieuwe inzichten in het dagelijks en onalledaags gebruik.

Vandaag staan vier experts op het podium: Annelou van Gijn (Universiteit Leiden), Lasse van den Dikkenberg (Universiteit Leiden), Cynthia Kromotaroeno (Universiteit Leiden) en Karsten Wentink (Sidestone). Zij delen nieuwe inzichten in de verborgen verhalen bij de levensloop van objecten. In de aansluitende dialogen is er ruimte voor al je vragen over hoe je dit kunt toepassen, met handige tips & tricks.

Kortom, een niet te missen ochtend om je kennis up-to-date te brengen, jezelf te verwonderen, na te scholen en tools en inspiratie mee te nemen voor toepassing in de praktijk.

Programma

Korte introducties op E-RIHS Nederland en vindhetverleden.nu

- E-RIHS in Nederland en het belang van de dialoog

Liesbeth Theunissen, RCE

- [Vindhetverleden.nu](https://vindhetverleden.nu): wat kan je ermee!

Esther Wieringa, SIKB

Presentaties specialisten en workshops

Introductie op het thema door Annelou van Gijn, Universiteit Leiden

Annelou van Gijn haar onderwijs en onderzoek richten zich op prehistorische technologie, oude ambachten en de reconstructie van de culturele biografie van objecten, met behulp van experimentele archeologie en microscopie. In deze introductie vertelt zij meer over hoe we op organische en anorganische objecten het onzichtbare zichtbaar kunnen maken. Ook gaat zij in op relevante vraagstellingen voor toepassing in de AMZ en hoe dit nieuw licht werpt op de levensloop van objecten uit archeologische context.

- **Leven met vuursteen – het gebruik van vuursteen in de Nederlandse steentijd**

Lasse van den Dikkenberg, Promovendus aan de Universiteit Leiden

Omdat vuursteen goed bewaard blijft in de bodem, is het een van de belangrijkste informatiebronnen over de steentijd. Die goede conservering staat in schril contrast met organische materialen zoals leer en plantenvezels. Met gebruikssporenonderzoek op vuursteen kunnen we echter ook dit soort vergane, en daardoor onzichtbare, archeologie een plek geven in ons verhaal over het verleden.

Gevolgd door workshopronde 1: Dialoog met de deelnemers

Pauze

- **Been en gewei komen tot leven**

Cynthia Kromotaroeno, Promovenda aan de Universiteit Leiden

Been en gewei waren in het verleden veelvoorkomende materialen die in verschillende vormen, voor verschillende doeleinden werden gebruikt. Door middel van gebruikssporenanalyse komen de verhalen achter deze objecten tot leven: van verrassende activiteiten tot meer inzicht in de variatie aan keuzes die men maakte tijdens de productie en het gebruik. Tijdens deze presentatie wordt duidelijk dat been en gewei lange tijd een belangrijke rol hebben gespeeld in het leven van mensen.

- **Over strijdhamers, woeste krijgers en andere sprookjes**

Karsten Wentink, Sidestone

Sommige objecten zijn zo bekend en zo duidelijk dat je er eigenlijk geen gebruikssporenonderzoek op hoeft te doen. Strijdhamers zijn daarvan een goed voorbeeld. Deze doorboorde stenen bijlen van de *Corded Ware* cultuur zijn duidelijke wapens. Als bijgift in een graf impliceert dat het om een mannengraf gaat. Maar klopt dit wel? Als je wél gebruikssporen analyse doet op deze objecten, dan laten ze een heel ander gebruik zien, een gebruik dat niets te maken heeft met woeste krijgers.

Gevolgd door workshopronde 2: Dialoog met de deelnemers

Snack & gelegenheid om na te praten in de centrale hal.

www.vindhethetverleden.nu en de Kennisdialogen die in dit kader worden georganiseerd zijn het resultaat van het project 'Samen Kennis Maken' van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer. De nieuwe kennisinfrastructuur voor (natuur)wetenschappelijk onderzoek voor de Nederlandse Archeologische Monumentenzorg maakt onderdeel uit van het *European Research Infrastructure Heritage Science* (E-RIHS).

Het doel van E-RIHS is de internationale gemeenschap van erfgoedonderzoekers toegang te geven tot de infrastructuur van laboratoriumfaciliteiten, onderzoeksdata en het (nationale) netwerk van kennis en expertise.

Eerdere Kennisdialogen gemist? Bekijk hieronder de verslagen, presentaties en filmpjes www.vindhethetverleden.nu/kennisdialogen